

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Resolutiones disputationum de Jndulge[n]tiarum virtute F. Martini Lvther Avgvstiniani Vittenbergensis

Luther, Martin

[Wittenberg], 1518

VD16 L 5787

Conclv: VII. Nulli prorsus remittit deus culpam/ quin simul eu[m] subiiciat/
in om[n]ib[us] humilitatum/ sacerdoti suo vicario.

urn:nbn:de:hbz:466:1-32315

erudire, & hanc rem planius elucidare. Primo circa primam partem, videtur esse ista oratio vultus sententia impropria, & euangelico textui incongrua. quoniam dicitur summum Pontificem solvere (i. de clarare soluta) culpam seu appbare. Textus enim non dicit Quod ego solvero in celis, tu solues super terram, Sed contra. Quod dicitur; tu solueris super terram, ego solua seu solutum erit in celis. vbi magis intelligitur, deus approbare solutionem sacerdotis, quam contra.

Secundo circa secundam partem. Certum est quod quos calus soluit Papa, eos deus soluit & deus, nec potest quis deo reconciliari; nisi reconcilietur prius ecclesie, saltem voto, Nec offensa dei tollitur, manente offensa ecclesie. Sed queritur, vtrum reconciliatus ecclesie/mox sit etiam reconciliatus deo? Textus certe habet quod omnia soluta in ecclesia, sint & in celo soluta, sed non videtur hinc sequi, quod ideo omnia sunt simpliciter soluta in celo, Sed ea duntaxat quecumque in ecclesia sunt soluta. Nec sunt parui ponderis hae duae questionis meo iudicio, de quibus forte in conclusione sequenti meum iudicium latius aperiam.

CONCLV: VII.

Nulli profus remittit deus culpam/quin simul cum subiciat/in omnibus humiliatum/ sacerdoti suo vicario.

Hanc assero nec eget disputatione aut probatione, tanto omnium consensu approbata, Sed in eius intelligentia adhuc laboro, Et ut meum sensum stultus primo dicam, quia ista cum sua praecedente conclusione id asserunt, Quod deus non remittat culpam, nisi sit prior remissio sacerdotis (saltem in voto) sicut dare textus sonat. Quod dicitur; ligaueris &c. Et illud Mat. vi. Vale prius reconciliari fratri tuo, & tunc veniens offeres munus tuum. Et illud Reddite Caesari quae sunt caesaria, & quae sunt dei deo, Et oratio dominica. Dimitte nobis debita nostra sicut & nos dimittimus debitoribus nostris. In quibus omnibus omnino prior remissio in terra, significatur, quae quae est in celis merito queritur, quae ante gratiam infusam (i. ante remissionem dei) haec fieri possint. Cum sine gratia dei primo remittente culpam: nec votum remissionis querenda haec possit homo. Hic ita dicitur & sapio. Quoniam deus incipit hominem iustificare, prius eum damnat, & quem vult aedificare, destruit. Quem vult sanare, percutit, quem viuificare occidit. Sicut in Reg. ij. & Deutero; xxxij. dicit.

Ego occidam & uiuificabo &c. Hoc autem facit, quoniam hominem conser-
terit, & i sui suorūq; peccatorū cognitionē humiliat, ac tremes-
facit, ut dicat miser peccator: non est pax ossibus meis a facie
peccatorū meorū. Non est sanitas in carne mea a facie irę tuę. Sic
enī montes fluunt a facie dñi. Sic mittit sagittas suas & conturba-
tate eos ab inreparatione tua dñe, & ab inspiratione spiritus irę
tuę. Sic conuertuntur peccatores in infernū, & implentur facies
eorū ignominia. Quā conturbationē & quassationē sapius
expertus David multis eā in diuersis ps conſitetur gemitibus.
In ista autē conturbatione incipit salus, Quia initiū sapiētīę tū-
mor dñi. Hic dñs (ut ait Nahum i. (Mundans neminem facit
inno cēte, & in tēpestate & turbine vię eius, & nebulę puluis
pedū eius, hic allucent fulgura eius, videt & mouetur terra, hic
sagittę eius transeunt, & infigitur, & vox tonitruī eius voluitur
i. rorat, vident aquę & timēt. Hic deniq; opatur opus alienū
deus, ut opetur opus suū, hęc est vera contritiō cordis, & hu-
miliatio spūs gratissimū deo sacrificiū, Hic ē mactata victimā
in mēbra conscissa & pelle detracta in holocaustū incensa. Et
hic infunditur (ut vocat) grā. sicut ait Isa: xli. persequetur eos,
transibit in pace, Et lxxvi. Super quē requiescet spūs meus, nisi
super quietū & humilē tremētē sermones meos. Et Ezechias
Isa: xxxviii. Dñe si sic uiuitur & talib; vita spūs mei, corripies
me & uiuificabis me. Verū tūc adeo ignorat homo sui ius-
tificationē, ut sese proximū putet dānationi, Nec infusionē
grę, sed effusionē irę dei super se, hanc putet esse. Beatus tamē
si suffert hęc tentationē, qm cū se consūptū putauerit, orietur
sicut lucifer. Stante autē hac misera suę conscientię confu-
sione, Non habet pacem neq; consolationē, nisi ad potestātē
ecclesię confugiat, suisq; peccatis & miseris per confessionē
detectis, posulet solatiū & remediū, neq; em suo consilio vel
auxilio sese poterit pacare: imo absorbere tā dē tristitia in des-
perationē. Hic sacerdos talem videns humilitatem & come-
stionē / de fiducia p̄ris sibi ad faciē dā misericordiam tra-
ditq; plenissime p̄sumat, & soluat, solutiūq; p̄nunciat, ac sic p̄-
tem ei consecratiōe donet.
Absoluendus vero omni studio caueat, ne dubitet, sibi remissa
esse apud deū p̄ta sua, siq; quietus in corde: nā & si p̄re suę
conscientię confusione, sit incertus (sicut regulariter oportet
fieri, si compunctio vera est) tēstare tenetur, alteri iudicio
non p̄pter ipm platū aut p̄tatem eius vllō modo, Sed p̄pter
verū Christi qui mendari non p̄t dicendo, Quodcūq; sole-

ueris super terra / fides em huius verbi, faciet pacem conscientie,
dum iuxta illud sacerdos soluerit, Qui vero pacem alia via querit
viputa experientia intus, hic certe deum videtur tenere, & pacem
in re: non in fide velle habere. Tantum enim habebis pacis, quantum
credideris verbo promittenti, quod quicquid solueris &c. Pax enim
nostra Christus est / sed in fide. Quod si quis huic verbo non credit,
etiam si milies milies absoluat a Papa ipso, & toti mundo confiteatur:
nunquam erit quietus.

Hæc igitur est illa dulcissima pars, de qua summas gratias ex
imo cordis agere debemus deo: qui talem dedit partem hominibus
quæ est vnica consolatio peccatorum & infortuniorum conscientiarum,
si modo Christum verum promississe credant. Ex istis nunc patet
quod supra querebatur, scilicet quod licet remissio culpe fiat per infusionem
gratiæ ante remissionem sacerdotis. Talis tamen est infusio gratiæ, &
ita sub forma iram abscondita (siquidem vestigia eius non cognoscuntur
psalm. lxxvi. Et semita in pedibus eius non apparet Isaia
xli.) ut homo incertior sit de gratia cum fuerit ipsa presentis, quam cum est
absens, ideo ordine generali non est nobis certa remissio culpe,
nisi per iudicium sacerdotis, nec per ipsum quidem: nisi credas
Christo promittenti. Quod cumque solueris &c. Donec autem nobis
incerta est: nec remissio quidem est, dum nondum nobis remissio
est, imo periret homo peius nisi fieret certa: quia non crederet
sibi remissionem factam. Sic Christus de Magia Magad Simonem
leprosum dixit Remittuntur ei peccata: quo utique significauit gratiam
etiam infusam, Sed hæc infusio ipsa non cognouit, nondum
erat pax offensus suis a facie peccatorum suorum, donec ad eam
conuersus diceret, remittuntur tibi peccata tua, Fides tua te saluum
fecit (scilicet quia credidit remittenti, ideo sequitur / vade in pace.
Et adulterum illi, iam remissa erant peccata, antequam Christus se erigeret.
At non illa hoc cognouit cum tot starent circum eam accusatores,
donec audiret vocem sponsi. d. Nemo te condemnauit Mulier: nec ego te condemnabo. Et Dauid certe cum peccasset & a propheta
Natan fuisset reprehensus de mandato dei, mortuus fuisse subito: quoniam operante in eo gratia iustificationis exclamauit, peccauit.
(Hæc est enim vox iustorum seipos primo accusantium) nisi statim
velut absolvens Natan dixisset, dominus quoque transtulit peccatum
autem. Non morieris, quare enim addidit, non morieris, nisi quia
videbat eum terrore peccati sui conuersari & deficere. Ezechias
quoque audito quod moreretur, fuisset mortuus, nisi rursus ab Isa
consolationem accepisset & signum intrandi templi, cui credens
simul & pacem peccatorumque remissio non obinuit, sicut ait pie
Cij

estis potest ergi tuū omnia peccata mea. Et omnino in veritate testatur
quod fiducia coram deo misericordia dei ac remissione peccatorum
potuisset consistere, nisi deus nunc apparitionibus, nunc inspira-
tionibus, nunc oblatione incensationibus, nunc nebulis ostensa-
tionibus & alijs signis, ostendisset sese gratum habere, quicquid
operarentur: quod nunc vult fieri verbo & iudicio sacerdotum.

Igitur remissio dei gratiam operatur, sed remissio sacerdotis
pacem, quare & ipsa est gratia & donum dei, quia fides remissionis
& gratia presentis. Et hanc meo sensu dicerem esse eam, quam nostrum
doctores dicunt per sacramenta ecclesiae efficaciter conferri, Non
autem ipsam primam iustificantem, quam autem sacramentum oportet adesse
in adultis. Sed ut Romae: i. dicitur. Fides in fide, oportet enim accedentem
credere. At baptizatum oportet etiam credere, se recte credidisse &
accessisse, aut pacem, nunquam habebit, quare non nisi ex fide habet.
Non ergo prius soluit Petrus quod Christus, sed declarat & ostendit
dilectionem / Cui quod si crediderit cum fiducia, & obtinuit pacem
& remissionem apud deum (i. certus sit se esse absolutum) non rei
sed fidei certitudine, propter infallibilem misericorditer promittentis
sermonem. Quod deumque solueris &c. Sic Romae: v. Iustificati gratis per
gratiam ipsius, pacem habemus ad deum per fidem non vultque per re &c.

¶ Quis recte & vere sapio. Non est fallum neque impro-
prium (ut illi voluit) dicere, quod Papa remittat culpam, imo remis-
sio culpe est incomparabiliter melior quam remissio quarumcumque peccatorum.
Licet hanc ita sola predicent, ut remissionem culpam fecerint
nullam esse in ecclesia. Contra potius sit, ubi enim homo per
remissionem culpe (quam sibi ipsi dare nequit, cum nemo sibi ipsi
credere debeat, nisi qui malit ex una turbatione duas facere)
per fidem absolutionis acceptam pacatus fuerit. Omnis poena enim
nulla poena est, Conscientie enim confusio facit molestam poenam.
Iucunditas vero conscientie optabile facit poenam.

¶ Et hanc intelligentiam in populo. de praeteritavi videmus
abundare / qui simplici fide quiescit & accipiunt absolutionem.
Doctiores vero quidam se nituntur sese contritionibus & opibus
atque confessionibus facere quietos, & nihil aliud agunt, quod
quod de inquietis ane in inquietudine est, quia in se & sua confis-
dunt, cum si sentirent conscientie malum deberent Christo credere dis-
cedenti. Quod deumque solueris &c. Ad hoc autem conscientie malum, Theo-
logi recitantes nimis foeliciter cooperant, dum sacramentum praeteritavi sic tra-
ctant & docent ut populus discipulas suas contritiones & satisfac-
tiones confidere se peccata sua posse delere, quare vanissima praesump-
tio nihil aliud potest efficere, quam ut cum hemorrhoidis Euangelica,
Ac consumpta in medicos tota suba penis & per habeat.

Fides primo in Ch̄m gratuitū remissionis largitorē docendi
erat, & desperatio pprie contritiōnis & satisfactiōis puadēda,
vt sic fiducia & gaudio cordis de misericordia Christi firmati
saudē hilariter odiēt p̄cā & contēnerēt & satisfacerēt.

¶ Nec Iuristę eiusdem carnificinę segnes sūt authores,
qui dum nimio studio extollunt p̄tatem Papę, plus fecerunt
ḡtimari & mirari p̄tatem Papę, q̄ verbum Christi honorari
fide, Cum docendi sint homines, vt non in p̄tatem Papę; sed
in verbū Christi, Papę p̄mittentis confidere discant. Si modo
velint esse pacati in conscientijs suis, Non em̄ quia Papa dat
aliquid habes, sed si credideris accipere / habes, tantum habes
quācū credis / p̄pter p̄missionē Christi.

Nisi autē p̄tās Clauū sic valeret ad pacem cordis & remissio-
nem culpę: tum vere (vt aiunt quidā) vilificarentur indul-
gētię. Quid em̄ magni confertur, si remissio p̄ccatorū confertur,
cum christianorū sit, etiā mortem contēnere?

¶ Itē cur dixit Christus Quod r̄miseritis p̄cā, remittitur
eis, nisi q̄ non sunt remissa vlli, nisi remittente sacerdote, cre-
dat sibi remitti? Ideo i ver: Quorū remiseritis p̄cā / confertur
p̄tās, sed in verbo remit̄tur eis, p̄ccator ad fidē
remissionis. Sicut & in verbo. Quod dicit q̄ solueris / p̄tās dat.
In verbo / soluta erūt, fides nostra excitatur, poterat em̄ dice-
re, Quorū remiseritis p̄ccenas vel vindictas / si voluisset id in-
telligere, Sed sciuit q̄ conscientia iustificata per grām: sua tres-
piditate euomeret grām, nisi succurreret ei per fidē de grę p̄-
sentia ministerio sacerdotis, imo p̄cā maneret, nisi remissū
crederet, Non em̄ sufficit remissio peccati & grę donatio, Sed
oportet etiā credere eē remissā, & hoc ē testimoniū / q̄ reddit
spūs dei spū n̄o, q̄ sumus filij dei, quia esse filij dei, ē tā abs-
conditū (cū appareat sibi esse hostis dei) vt nisi credat ita eē,
non possit esse. Sic em̄ mirificat dñs sanctos suos / q̄ nemo sus-
tineret manū iustificatiōis & medentis: nisi credat eū iustificare &
mederi. Sicut medicus corporis incidēs infirmū: non creditur id
studio medēdi facere ab infirmo, nisi boni amici p̄suadeāt ei.

¶ Siue ergo sacerdos sit causa sine qua non, siue alia / remis-
sionis peccatorū, non curo / dū verū esse alio modo constet
sacerdotē remittere p̄cā & culpā. Sicut & iis infirmi vere im-
putatur sanitas, dū sua suadentia fuerunt, vt crederet infirmus
cedenti medico.

¶ Nec hic oportet cogitare / quid si sa-
cerdos erraret: q̄ non in sacerdote, sed in verbo Ch̄i nititur
remissio illa, ideo siue sacerdos id faciat luci vel honoris cā.
Tu modo optes remissionē sine fictione & credas p̄mittenti
Christo; imo etiam si ex leuitate absolueret adhuc obtineres

pacem & fide tua, sicut baptisum seu eucharistiam dat siue ille
lucrum querat, siue leuis ac ludens sit, tua fides plenum accipit.
Tanta res est verbum Christi & fides eius. Nam legimus inter gesta
martyrum quendam Mimam, ioco imo illudendo baptisum bap-
tismi voluisse, & inter baptisandum conuersum: vere baptisatum
a suis collusoribus gentilibus & statim martyrio ab eisdem con-
tonatum. Item St. Athanasius puer pueros baptisauit quos
Episcopus Alexandrie postea baptisatos iudicauit, ut in Eccle. hyst.
Et B. Cyprianus pacem a quodam Episcopo Therapio datam pro-
pere rephedit quidem, sed ratam esse voluit, Igitur fide iustifi-
camur, fide & pacificamur: non opibus nec penitentibus aut
confessionibus.

Circa hanc sextam & septimam conclusionem. Leone illa nostra
cum gloria triumphat, imo de me carat encomium anni victoria, Et
ex sententia illa opinionum, aliam distinguit poenam satisfactoriam &
vindictiuam, aliam medicatiuam & curatiuam, quasi necesse sit hec
vel somniatibus credere, quam coram populo hanc distinctionem
prudenter in celant, ne vilescant indulgentie, ut potius lucra
si populus intelligeret tam modicas & steriles vindictiuas (i.
confectas) remitti poenas, deinde ut notum faceret omnibus / sese nes-
scire, quid sit vel vetus vel nouum sacerdotium. Intro ducit aliam
verborum caliginem & distinctionem clauium, alias auctoritatis:
alias excellentie, alias ministeriales. Adeo nihil nouerunt etiam
Magistri nostri eximii, hereticę prauitatis inquisitores & Catho-
licę fidei defensores, nisi quod ex lacrimosis & prancidis questionibus
quartum Sinarum suxerunt, volentes forte / quod quicquid Chris-
tus soluerit clauibus excellentie in celo (nam in terra non sol-
uit ipse) solutum erit in super celo apud deum. Rursum ut & deus
sit Pontifex: alius fingendus est deus superior, apud quem sit
solutum. quicquid ipse soluerit clauibus auctoritatis in super cae-
lo. Sed facessant nugę, vnas nouum clauis / in terra tradis-
tas. Jam quod inferunt, Ergo errat qui dicit sacerdotem nouae
legis tantum approbando & declarando soluere, hoc enim iudaici
erat sacerdotum. O acumen ingenii & pondus ingens eruditionis
/ dignissimum, plane viri, qui inquirat hereticos, & defendat
Catholicam fidem. Sed aduersus lapides & ligna. Quod rectius
Apostolus Paulus sacerdotum veterum asserit constituisse. in iudicandis
leprosis in iustificationibus & iudiciis carnis / in cibo & potu
& vestitu & festis diebus &c. Quibus ut figura significat sunt
iustificationes in spiritu & mundicie cordis, quas ministerio noui
sacerdotum operatur in ecclesia Christus. Quod igitur sextam
conclusionem

conclusionē ipse non posui ex animo, vt dixi ibidē, sed quia
alij sic sentiunt, tamē quia nec ipse aduersarij / cū oib⁹ suis Ma-
gistris / vsq; hodie pnt ostendere quō / sacerdos remittit cul-
pas, nisi hēreticā illā sed vītatā sniam pferat, q̄ dī / sacramēta
nouē legis iustificatē grām dare / illis / qui non ponūt obicē.
Cū sit impossibile / sacramētū conferri salubriter / nisi iā cre-
dentibus & iustis & dignis. Oportet em̄ accedentē credere, des-
inde non sacramētū, sed fides sacramētū iustificat. Leo quies
quid blateret opiniosus philosophus / vero similim⁹ ē / q̄ sacerdos
nouē legis declarat dītaxat / & approbat solutionē dei (i. os-
tendit) & hac ostensione & iudicio suo: quietat conscientiam
peccatoris / qui eius iudicio tenet credere & pacē habere. Quo
modo vetus sacerdos quietabat eos / quos corpore vel veste
mundos iudicabat, cū tñ ipse nullū posse commūicare, nec seipm.
Qd̄ em̄ ille in corporibus, hoc iste in conscientijs opatur. Et sic
respondet spūs literę & veritas figurę. Et expecto hos Catho-
licę fidei defensores, quō sine prauitate hēretica aliter possint
exponere clauū virtutem.

CON VIII.

Canones pœnitentiales solū viuētib⁹ sunt im-
positi / nihilq; mortuis secundum eosdem debet
imponi.

Hac disputo, & si multi sunt / qui mirentur eā esse dubiā.
¶ Primo pbatur per illud Ro: viij. Lex dominatur in ho-
mine, q̄to tēpore viuit &c. Qd̄ cū Aplūs de lege diuina inter-
p̄terur, multo magis verū est de lege humana. vnde ibidē dis-
cit. Cum mortuus fuerit vir eius / soluta est mulier a lege viri.
Multo magis ipse mortuus, ē solutus a lege vxoris viuētis. At
guit em̄ a minori Aplūs. Si viuus soluitur per mortē alterius,
multo magis ipse mortuus, per quē soluitur viuus.
¶ Secūdo leges Canonice sunt alligatę circūstancijs tēporis
loci personarū / sicut oēs alię leges positę, dis. xxix (vt oib⁹
notū est) De solo em̄ verbo Christi dictū est. In tērnū dñe
permanet verbū tuū / i sēculū sēculi veritas. Et iusticia eius
manet in sēculum sēculi. Verbū autē iusticia: i oīm: manet ad
tēpus dītaxat. Quare illis mutatis cessant & leges, nisi dicen-
dū est, q̄ vastata ciuitate, adhuc ipse locus desertus, teneatur ad
om̄ia, quę prius faciebat ciuitas, qd̄ est absurdū.
¶ Tercio Si ius cogit, etiā cū viuētib⁹ dispensare, & legē
mutare, qñ legis conditio cessat, vd in peius vergit, cū (vt Leo

D